

# РОЗНОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України

◆ 248 ◆ П'ятниця, 27 грудня 1991

◆ Ціна 30 коп.

(Передплатникам — 10 коп.)

## 3 ТРИВОГОЮ І НАДІЄЮ

Михайло Горбачов залишив пост президента СРСР. Звертаючись до народів колишнього Радянського Союзу, вже колишній президент наголосив на своїх досягненнях, звернувшись на ліквідації радянської тоталітарної системи, встановленні тиску за зв'язки із Заходом та звільненні Східної Європи. Сказавши про велике негативне ставлення до розчленивання СРСР, Горбачов все ж таки висловив пошуку підтримку співдружності незалежних держав. За словами Горбачова, він залишає посаду президента з тривогою, але водночас з надією й вірою в народ.

Відгукуючись на це повідомлення, американський президент Буш сказав: «Та спадщина, яку залишив Горбачов, гарантує йому почесати місце в історії». На думку ж прем'єр-міністра Канади Малруні, радянського президента завжди згадуватимуть як одного з найвизначніших реформаторів сучасності.

Сам же Горбачов у інтерв'ю телекомпанії «Сі-ен-ен» заявив, що продовжуватиме активну політичну діяльність. А матеріалісти мож-



ливості для цього будуть. За рішенням уряду Росії колишній союзний президент отримуватиме довічну пенсію розміром чотирьох тисяч карбованців. Матиме він і державну дачу й квартиру, два автомобілі, а також двох охоронців.

## ВИЗНАЛИ!

25 грудня президент США Дж. Буш у своєму зверненні до американського народу заявив, що Сполучені Штати визнають незалежність України і готові налагодити з нею дипломатичні відносини.

Нагадаю також оголошення про визнання незалежними державами одиннадцяти колишніх республік СРСР, в об'єдбавленні заві-лі прем'єр-міністра Малруні говориться, що з Україною і Росією дипломатичні відносини буде встановлено негайно.

Україна — Ізраїль: встановлені дипломатичні відносини. 26 грудня в Києві міністр закордонних справ України Анатолій Звенико і посол Ізраїлю в Москві Арі'є Леїн обмінялися нотами про встановлення дипломатичних відносин між двома країнами. У ноті МЗС України висловлюється надія, що встановлення дипломатичних відносин між двома державами матиме своїм наслідком «всесторонній розвиток українсько-ізраїльських відносин і сприятиме закріпленню міжнародного співробітництва на засадах загальнолюдських норм міжнародного права».

Посол А. Леїн у короткій заві-лі для преси підкреслив, що його уряд надає великого значення налагодженню добросусідських відносин і докладатиме максимум зусиль для розвитку взаємобудівного співробітництва між двома країнами по широкому колу проблем.

Після Угорщини, Литви і Болгарії Ізраїль став четвертою державою, з якою Україна встановила дипломатичні відносини.

## 6 ПОЩАДИ НАС, ДОЛЕ!

Ми знову на роздоріжжі. Приміром, про ту ж співдружність суверенних держав полярні бумки. Своє бачення висловлює письменник Степан Колесник.

## 7 КАРПАТСЬКИЙ ВАРІАНТ

Схоже, що реформи потерпають від забалакування. Але є реформатори-аграрники, які мало балакають і чимало роблять. Про одного з них ця розповідь.

## СУПЕРЕЧЛИВІ ПОВІДОМЛЕННЯ

Сили опозиції залишили район довкола Будинку уряду, а до столиці Грузії прибули військові формування, які підтримують Гамсахурдію. Таке повідомлення із посиланням на грузинського міністра закордонних справ Омаридзе передали радіо «Свобода». Втім, схоже, що міністр видає бажане за дійсне.

Як проінформувало пізніше агентство Рейтер, Гамсахурдіа намагався досягти примирення воєни, щоб ескамувати поранення з оточеної Будинку парашути. Отже, вчора бойові дії не припинялися. У розмові по телефону з московським кореспондентом Рейтер президент Грузії сказав, що звернувся з цим проханням до лідерів опозиції й представників республіканського Міністерства охорони здоров'я. За словами президента, в Будинку уряду також майже не залишилось харчів.

І останні повідомлення з Єревана від нашого власного кореспондента. У Вірменії переважно показ другого каналу ЦТ. Сталося це після того, як були виведені з коутра «ретранслятори, розташовані на грузинській території».

## КНОПКА ВЖЕ У ЕЛЬЦИНА

Контроль над радянськими ядерними силами перейшов до Бориса Єльцина. Відразу після оголошення про свою відставку, Михайло Горбачов підписав останній указ, згідно з яким ядерна кнопка знаходитиметься постійно у російського президента.

## 12 Михайло ГРУШЕВСЬКИЙ:

«Я сильно підозрюю, що й Розумовський, палач своїх документів, не був свободний від тої ж злободійності, з якою й сучасні покоління українців заплітали в наївадальний кут неч-ї умишлі собі руки з усукю політики, думали про усукю владу. «Шукаєш українського сепаратизму, ну і шукай! Чорти-батька знайдеш!».

9

## ЦЕ БУЛА ВІЙНА







## «ТА ЯКОСЬ ВОНО ВИЙШЛО»

# РУХ НЕ ПОНОВАЛЕНО



## ОНО ВИЙШЛО»

На тому й розійшлися. Неприємний осад залишився на душі. Про яку роботу може йти мова, коли в архів райкому партії ще ніхто не зазірав? Не повідомили людям склад комісії, адресу. І взагалі, як І. Хміль став головою?

— Я навіть не знав, що мене призначили, — зізнався Іван Пилипович.

— Могли б відмовитися, адже живете за сотню кілометрів од райцентру. До того ж при вашій зайнятості хіба організуєш роботу як слід?

Та якось воно вийшло... А може, так воно комусь і треба було?

Леонід МАЙСТАТ, працівник борзнянської районної газети «Комуністична праця», Чернігівська область.

## НЕ ЗАБУТИ

театр афганської пісні «Аист»



Фестивалю сагати учасників Володимир Лагодда, Юрій Потгорський, Черториский, групи «Аист», — майже всі лауреати всеукраїнських конкурсів афганської пісні. Задію до них очі цих хлопців передчасно доуважимо ще раз

правду про ту невідому нам війну. Згадаймо загиблих і зрозумімо живих. Усі вони спокуються чужі гріхи.

Нехай би її ніколи не було, цієї дати...

Зоя ШАРИКОВА.

Київ.

На фото: агітбригада «Аист», яка стала основою нового театру.

Фото

Костянтин КОВПАКА.

## ОНОВАЛЕНО

НОВИНИ

жовтська сто- товність не рухові поїз- ського стіку, залізничники внадку за за- бданом зв-

пожиливі відмовляються працювати на цій ділянці. Треба зазначити, що через Нурашевський стик у республіку постулає близько вісімдесяти відсотків усіх вантажів.

Ара МЕЛІКСЕТАН, власний кореспондент «Голосу України», Єреван.

## Телеграфним рядком з Рівного

що поробиш — МУСИШІ

Козинське ремонтно-транспортне підприємство, що у Червоноармійському районі, ремонтувало лише акумуляторні батареї. Та ось Тюмень і Санкт-Петербург припинили постачання акумуляторних пластин. Телер козінці домовляються про «співдружність» з лідмосковиним Подольським заводом. І мусять домовитися, адже в Україні немає жодного акумуляторного заводу.

З ФЛЕЙТАМИ — ДО ВИКОНКОМУ

Викладачі Рівненського музичного училища лікували місцевий оркестр. Майстрів флейти і фортепіано привели сюди нестерпні умови роботи, через що захворюєність майбутніх музикантів чи не найвища в місті. Ноту протесту мер Рівного Іван Федів прийняв — вона ж бо не фальшива. Є надія, що училищу передадуть адміністративну обласну промислову.

СПИСАЛИ, ЩОБ КУПИТИ

Звільнено з посади голову Ради Федерації незалежних профспілок області Микола Гонтаря. За «гаєбний стиль роботи» і «безконтрольність за діяльністю...» Місцеві газети повідомляють, що профспілкові керівники на чолі з Гонтарем спочатку списали, а потім купили за безцінь майно прокуратури, переданих медіам. М'які меблі й телевізори — хіба не вагома лідмога у боротьбі за права трудящих?

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

## Побратими

БЛИЖЧИМ СТАНЕ НІРЕДЬГАЗ

Міста Ужгород і Ніредьгаз проголошені побратимами. Затверджено угоду про співробітництво між їхніми органами влади, планується тісна співпраця у багатьох галузях. Серед найближчих справ — створення в Ужгороді спільного інформаційно-консультативного центру, різних творчих лабораторій, заснування угорсько-українського фонду тощо.

Група депутатів Ужгородської міської Ради взяла участь у засіданні Ніредьгазького самоврядного комітету, де ознайомилися з досвідом роботи мерії. Там же домовилися відкрити у місцевому педінституті кафедру української мови, на якій викладатимуть і фахівці Ужгородського держуніверситету. В свою чергу, закарпатці організують для угорських викладачів російської мови інтенсивне перепрофілювання на українську.

Микола ГОРВАТ, Закарпатська область.

## Реалії



## РЯТУЙМО МІЛІЦІЮ

Попереджувальний мітинг на площі перед Верховною Радою провів київський міліцієць. Вимоги захисників правопорядку «Г» уже друкували. Сьогодні тяжко всім. Але в часи, коли все валиться, коли вбити можуть за шмат ковбаси, одна надія — на міліцію. А в міліції є надія — на нас...

Фото Віталія ЛЕЩИНСЬКОГО.



## ЗАРІЗАЛИ ВЕСНУ

На принах подар'ях у селах і селищах області, не чекаючи різдвяних свят, господарі масово пускають під ніж свою худобу. Змушені це робити, бо немає кормів.

Не краще становище і в колгоспах. Так, у Словацькому районі з причини нестачі кормів вряло понад 1700 голів великої рогатої худоби, 3 тисячі свиней. Майже всі ці сумки показник перевитрати у радгоспах імені Шевченка, колгосп імені Ворошилова та 40-річчя Жовтня.

Що встигають — забивають. Отож м'яса, хоч і дорогого, на зиму вистачить. А що будемо робити навесні!

Юрій ДОЦЕНКО.

Донецька область.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

## УПЕРЕД, НА

Кілька місяців тому було оллумбовано правоохоронними органами храм у місті Самборі. Цей вимушений ірок спричинений гостротою міжконфесійного конфлікту. Православна громада на чолі з трьома священниками скористалася тим, що загін міліції, який чергував біля храму, зменшився від 50 чоловік до двох, і мишком з чорного ходу зайняла храм. А до міста саме навідалися японські журналісти, які мали намір зафіксувати, як православні моляться просто неба на морозі. Довелось їм змінити творчі плани.

Попередження Львівського обласного УВС і уповноваже-

ного в спр- шетили не- кого враже- Греко-като- чала ліне- проурату- вили справ- виномани- шення про- у храмі. П- мінальних- мбських- а обласній- ио слодіва- на відміну- де доведе- щойно при- своїх обов'- ний проку- Котик, який

## Без пам'яті

Заздалегідь розрекламовану виставку до дня народження Йосифа Сталіна (Джугашвілі), відкрито у київському музеї «Косий капіор», народ проігнорував. У неділю, 22 грудня, я виявився одним з трьох відвідувачів, які тулювали перед замкненим входом до каземату фортеці, де була розгорнута експозиція. Довго шумали бабусю — служительницю, і, якось, коли дивилися на те, як воно, засинаючи на кожмоу іроці, йде до воріт...

Оформле- дріт, праці- ські атрибу- лих з голо- ретворення- соціалістич- ся, моєст- колишнього- ла лише ча- комплексу, бою щось- алеї, оточе- довами. По- Богдана, як- вав би на

## Кому це вигідно?

## Акція на Волод

привернула увагу якщо не всіх киян, то принаймні мешканців Московського району:

— Ви чули: на Володимирському спливають лави?

— Навіть бачила. Деяких і забрали.

— Нарешті...

Який же легковірний наш народ! Кілька кремезних хлопців із зброєю пройшлися ринком — і готова власність: починається виконання президентського Указу щодо боротьби із спекуляцією. Мафії ого-

лошено ві- но, люди д- нилося. В- як лежали, ри, явно в- жавної тор- на, одиор- рети. Асор- нився з ог- вітринах з- по три-чот- штуку — не- киянам від- А якщо ві- «Україна», її великод- гумору. По-

## Перспектива

## НА МАРСІ Н ВИШНІ ЗАЦВ

Підполковник М. Кубах разом зі своїми колегами з Байконура розробив концепцію космічних сил України (КСУ). Вони покликані здійснювати весь комплекс робіт по виготовленню вузлів, блоків, агрегатів ракет-носіїв і космічних апаратів, їх монтуванню на космодромах, випробуванню, установленню на стартових спорудах тощо. КСУ потрібні наші державі для забезпечення потреб народного господарства, космічного зв'язу, прогнозу погоди, пошуку з космосу корисних іоноліт. Одиєю з центра-

льних функ- у Силех с- блоку іраї- ввідє Укр- У розмо- агентства «- зазначив, бути інстит- жем, а та- мічних сил- космодром- Байконур н- зой оренд- відповідин- Уїраїною і-

## Коротко

## НОВОСІЛЛЯ У РІДНИХ СТ

У Кремєнчуку урочисто відкрито храм Української Автокефальної Православної Церкви. Рішше в його приміщенні була дитяча спортивна школа. Міська Рада передала УАПЦ храм у

дуже жал- але із сп- иною дол- вдапося- протягом- Полтав-

Реалії



**ВЕРХОВНА РАДА -  
ЗВЕРНІТЬ СВОЇ ПОГЛЯДИ  
НА БІДУ МІЛІЦІЇ!**

Ваші міліції, на площі перед Верховною Радою міліції. Миносі записники правоохоронної міліції тижня січня. Але в часи, коли всі вони мають за шмат ковбаси, одні мають — на гої! надія — на часі...

Фото Віталія ЛЕЩІНСЬКОГО.



**ІМІО МІЛІЦІЮ**

Ваші міліції, на площі перед Верховною Радою міліції. Миносі записники правоохоронної міліції тижня січня. Але в часи, коли всі вони мають за шмат ковбаси, одні мають — на гої! надія — на часі...

Корія ДОЦЕНКО.  
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

О люди, люди!

## УПЕРЕД, НА БОГОРОДИЦЮ...

Кілька місяців тому було опубліковано правоохоронним органам храм у місті Самборі. Цей амулетний крок спричинив гостроту міліційного конфлікту. Правоохоронна не громада на кшталт тріумф священним скористалася тим, що вів міліції, який чвертував біля храму, зламаний від 50 чоловік до двох, і шматком з чорного коду зайняв храм. А до міліції, який навідав японські журналісти, які працювали з журналістами, як працювали, молилися просто неба на морозі. Довелося їм змінити творчі північ.

Поправдження Львівського обласного УСВ і уповноваженого

ного а справах релігії М. Раметля не справив ніякісенького враження на порушника. Гречко-католіцка громада почала пікетувати міську Раді і промуніципу з вимогами відновити справедливості і добитися анулювання акту узятого рішення про початок відпрашування храму. Почуваючи під тиском міліції, що ця справа, на відміну від попередніх, буде доведена до кінця. Ба щою міліції до виконання своїх обов'язків неохоче виконує прокурор області Зенон Котик, який раніше працював

заступником голови обласного банку.

У життєві Самбора, у керівників правоохоронних органів та органів влади зникла такелантності, зникли інтереси. Вони зрозуміли, що розмови з перагогорами справі не закінчаться.

— Ми доб'ємося притягнення до кримінальної відповідальності тих, хто розпався міліційну ворожнечу, — сказав голова Самборської міської Ради Зорян Попович.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

Без пам'яті

## ПРО ВОЖЕДА

Згадав: розгорнутий анкету до дня народження Йосифа Сталіна (Джугашвілі), відміну у київському музеї «Міській капітол», народ праї-норуба. У надію, 22 грудня, а внаслідок цього з трьох відділеннях, які тупцювали перед замкненим входом до козачого фортеці, де була розгорнута виставка. Довго шукали бабусю — сучасницю, ні-мої, коли дивилися на те, як вони, зенсички на кожному кроці, йде до воріт...

Оформлення — могочий дот, праї класиці, ГУЛАГ-ські втрути. Фотографії опуклих з голоду селян, являють повторення Києва а зразкове соціалістичне місто. Виставка, монстродобів будова косячиного обшону КПУ була занадто великою гігантського комплексу, який являв собі собою щось на зразок прямої вайі, оточеної помпезним будовним «двором» — біля богдині, який бувалою похвалювався би не гігантського вождея

біля фінкулеру. Все, що міг який, було б змента...

Стері латані, серед яких — диво — Іа Монтані. І — міна-го...

Втомлений Нербадо! А може, хтось замінився і вже не треба політотно хвалити і кокетливо засуджувати Кожен шукає світло в кінці тунелю. Персонально!

Костянтин ПАРШКУРА.

Кому це вигідно!

## Акція на Володимирівський бульварі

примруєв уагу якщо не всі киї, то принаймні мешкиці Московського району:

— Ви чули: на Володимирівському спелувкиці левки!

— Навіть бачили. Деякі і забрали.

— Нарешті...

Який же легкарийний наш народ! Кілька нрелельних хвилюч і зброю провайшлим риком — і готові впасти: починається виконання президентського Указу щодо боротьби із спекуляцією. Мафія ого-

лошено війну. Та озирніться, люди, праї класиці, ГУЛАГ-ські втрути. Фотографії опуклих з голоду селян, являють повторення Києва а зразкове соціалістичне місто. Виставка, монстродобів будова косячиного обшону КПУ була занадто великою гігантського комплексу, який являв собі собою щось на зразок прямої вайі, оточеної помпезним будовним «двором» — біля богдині, який бувалою похвалювався би не гігантського вождея

зметені, і тільки у відділі, де за всім ознакам мали б продовжувати війну, приєднали, являються... черепи. Зрозуміло, іграшки, але «спокликається» вони, як справжні. На що миттєво!

Скоже, незалежності ні в які укизи, у мафії прекрасний нрсторій. А через що йому псується! Поки влада охороняє волю рота ринка, з воріт нрелельних без внози куди і що хочеш. І внозит. А ми, ніякі, радіємо: спелувкиці спелувки!

Марина ДАТІЛОВА.

Перспектива

## НА МАРСІ НАШІ ВИШНІ ЗАЦВІТУТЬ

Підполковник М. Кубаї разом зі своїми колегами з Байкону розробля концепцію космічного сиза України (КСУ). Вони покладають здійснювати комплекс робіт по виготовленню апарату, блоків, агрегатів ракет-носіїв і космічних апаратів, їх монтажу на космодромі, апробуванню, установленню на стартові споруди тощо. КСУ потрібні ший дорекції для забезпечення потреб народного господарства, космічного зазку, прогнозу погоди, пошуку в односторонніх компан. Однією з Центра-

льній функції КСУ буде участь у Сизет стратегічної оборони блоку країни, куди, напевне, аїде Україна.

У розмові з кореспондентом агентства «Спарко» М. Кубаї зазначив, що на Україні має бути інститут космічних досліджень, в такому випадку космічний сиз України, базовим космодромом пропонується Байконур на принципах частотної оранда, що засадились відомим договором між Україною і Казахстаном.

«БВРО—ІКС».

Коротко

### НОВОСІЛЛЯ У РІДНИХ СТІНАХ

У Кременіуму урочисто відкрито храм Української Автографічної Проваїсаної! Церемонію в Києві провів... Раніше а його призначення було дитине спортивної школи. Місце храм передав УАГФ храм у

дуже величозному стані, але і справді всенародною допомогою його адміністратори відновили протягом 20 днів.

Уж-пр. Полтавська область.

Реклама



Світло ордерів і під прихиль Україн та Конрес ділових нін України з участю Фонду державного майна 16—18 січня 1992 р. у Києві проведуть науковий конференцію з проблем роздержавлення і приватизації на підставі прийнятих законодавчих актів України.

В конференції приймуть участь профвід Української Кабінету міністрів України, Міністерства фінансів, Міністерства приватизації і демонополізації виробництва тощо.

Учасники конференції забезпечуватимуться комплексом побутових послуг та необхідним інформаційним матеріалом, під час конференції працюватиме консультативний центр.

За кожного учасника необхідно переплатити 334 крб. членів Світу (інші 934 крб.) на рахунок № 605491 у Київському міжбанківському банківському обслуговуванні 805198.

Господарствують формі біттона і повідомити за адресою: 252491, м. Київ, ГСП, вул. Дружби нероді, 28.

Телефони для довідок: 294-02-96, 294-01-14.

Комітет Державної телерадіоонової компанії України виключено ширше співучасті президенту компанії Олександрові М. Ф. а провади технічної експертизи бачили Федора Володимирівна.

## ПОГОДА

27 грудня у закіндін області спостерігали, хуртовина, павсяканий вітру 10—15 м/с. Кірипата піднялися 25—30 метрів на сандуку, на релі територій України по добу до навіяний.

30 грудня параваною без плавання, принарипаті Аля, на дорогах внаслідок внаслідок. Тапиратури 14—15 м/с, поріви 6—7 м/с. На Львівщині піднялися 14—15 метрів на сандуку, на релі територій України по добу до навіяний.

По Київській області сьогодні внаслідок навіяний вітру, на дорогах внаслідок. Вітер змінює напрямки, 3—8 м/с. На сандуку, на релі територій України по добу до навіяний.

Милосердя

## КОЛИ СВЯТО, ТО ДЛЯ ВСІХ

Чернівецький музично-драматичний театр імені Олти Кобилевича — іменник. Шістдесяті літ тому розпочався його творчий біографія. Громадськість Буковинського краю широко відзначала ювілейну дату. Відрадно, що свій черговий свято театр почав а вікці милосердя. На лрм'як'р спектаклю «Ілліаніно-девичка» за п'єсою Г. Кайтис-Осве являлися автори запросили невдачі області.

Довміг людям із фізичними вадами і обличчям, який являвся цього вечора у Тис розпорядження свій ланговий транспорт.

Василь БАБУХ. Чернівецька область.

Черговий по випуску новин Олександр ВИНУКОВ. Тел. 446-61-13.

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

Пощади нас, доле! Змилю  
стився над нами. Не запаку  
нас у нове Союзне рабство

Степан КОЛЕСНИК





Прем'єр-міністр Японії Мідзугава заявив, що його уряд може визнати уряд Росії на заході Кабінету міністрів, яке має відбутися сьогодні. Особливі Росія фактично є наступником СРСР, який припинив своє існування, немає необхідності доводити визнання її як держави і досить визнання її урядом, вважає японський прем'єр-міністр.

Китай готовий підтримувати і розвивати відносини дружби і співробітництва з республікою КНР. Китайський уряд, говорять у повідомленні, відповість на пропозиції ухвалення у внутрішніх справах інших країн, поважає амбів, зроблений народами цих республік.

Наслідком для багатьох обрання сина президента КНДР Кім Ір Сана — 49-річного секретаря Кім Трудоного партії Ким Чен Ір є верховний, головнокомандуючий збройними силами країни зміцнює його позиції як офіційного наступника, одним зосім не означає, що батько втрачає реальну владу. До такого висновку прийшли у МЗС Японії, де уважно стежать за становищем у сусідній країні.

В Алжирі розпочалися перші багатопартійні парламентські вибори. Очікується, що офіційний ісламський фронт національного визволення набере значну кількісну перевагу. Ця партія виступає за введення в Алжирі мусульманського законодавства.

## Інформ-шоу

### ІЛІЧ — «ВОДЖ» ТЕРОРИСТІВ

Секретаріат Інтерполу періодично публікує список 12 найнебезпечніших міжнародних злочинців. У нинішньому році серед них фігурують один з ватажків сицилійської мафії Греко Салваторе, ізраїльський аферист, якого звинувачено у викраденні кілків мільйонів доларів, Ішак Шарві, белгійський вбивця-рецидивіст Жак-Марсель Лакруа.

Але терористом номер один оголошено венесуельця Іліна Раміреса Сачаса. До речі, на звання Ілія дав йому батько, який, захоплюючи коліс соціалістичними ідеями, назвав трохи своїм синам Володимиром, Левентим та Ілічем.

Подією, що останній з молоді роки навчався в Університеті друзів народів Імвн П. Лумумбі в Москві, звідки його вивели за неупевненість і погану поведінку. Потім кілька разів побував у Лівії, де нібито «подринувся» з астронавтом. Терориста його справу само зважав 11 міністрів країн — членів ОПЕК на нараду у Відні в 1975 році. Потім — ціла серія нападів на держави.

Хоча Іліча досі не скоплено, проте його пригоди стали

У Фінляндії немає закону, який би зобов'язував врезидента бути безпартиїним. Однак за існуючим тут традиційним всі президенти країни з моменту одержання Суомі незалежності були безпартиїними.

Якщо ж особистістю черепні по зазначити партію тут немає. Президент просто офіційно поїдемає партію (якщо він був до виборів її членом) про свій виїзд з її рядів. Деякі місцеві політичні дії вважаються, що цей крок має до певної міри формальний характер, оскільки і після цього зберігаються особисті відносини між головами держав та «його партією». Проте більшість Фінських політиків вважає, що цей феномен внутрішньополітичного життя Фінляндії належить уже історії. У такому разі знятих президент країни Мауно Коївісто, обраний від соціал-демократичної партії Фінляндії, підкреслює демонструє свою рівну підданість від інтересів діючих у Суомі політичних організацій.

Достатньо демократичним є

фінське законодавство і щодо самих політичних партій країни. Прийнятий у 1969 році закон так і називається про партії. Створити її може будь-яка ініціативна група, яка збере п'ять тисяч підписів на підтримку (до того ж не обов'язково від перебуваючих її членів) і податок статут та програму нової організації. Якщо після цього вона зможе покласти на найближчих парламентських виборах своїх представників у місцеві законодавчі органи країни, то до наступних виборів одержуватиме фінансову підтримку від держави: приблизно по 370 тисяч фінських марок (близько 100 тисяч доларів) за кожного депутата місце.

Відсутність фінських партій має добре розвинену структуру, побудовану за територіальним принципом: на

рівні губерній та округів. Що стосується партій, то в підприємствах чи в установах, то якісь прямих виборів законодавчого характеру немає. Разом з тим практично всі власники підприємств забороняють їхню діяльність на своїй території під час роботи. Це ж стосується і установ. Але навіть там, де існують патронатні заклади, їх функціонування значно відірвані від звичної для нас схеми. Відомо, наприклад, що в 60—70-ті роки на деяких заводах і будівельних майданчиках існувала розгалужена мережа партійських комітетів Фінляндії. Однак і збори, і вся поточна робота відбувалися у вільний час і за межами підприємств.

Єдиний виняток із загального правила має примі, де офіційно заборонено функціонування політичних партій. Офіцер чи генерал збройних сил Фінляндії не може обиратися у парламент. Цього рідкого слуху, то тут

танця до кінця не відіграє.

У даному разі цікавим може видатися висновок з відомим у Фінляндії політиком Ульфом Суддінгом. Станів у 70-х роках у віці 27 років наймолодшим міністром країни, він був призначений до армії — до цього у нього були законні відсторонення. Це породило злість дисидентів у парламенті й пресі. Чи повинен радий одержувати зарплату міністра і депутата парламенту? Чи може він бути присутнім на засіданнях останнього? Як повинен його називати нондир — пане міністр чи ясновидний? Відповіді на ці запитання у Фінляндії він становить кілька місяців, міністр і народний депутат повернувся до своїх обов'язків. Проте, будучи солдатом, він їх не виконував.

Олександр КОДИЦЕВ,  
Рулоф ХІЛТУНЕН,  
Хельсінкі.

## Наш прес-клуб

Корпорція «Коморі», яка випускає обладнання для друку баннот для міністерства фінансів, одержала замовлення на дві друкарські машини Радянського Союзу.

Радянські власті планують модернізувати технологію виготовлення баннотів, а також намір республіки випустити власні грошові знаки.

Це буде перше постачання продукції «Коморі» за кордон. «Майніт дедлі ньюс» (Японія).

Представники турецьких ділових кіл та уряду зважляють американських посадовців осіб розглядати Туреччину в якості стратегічної ролі торгового партнера радянських республік. «Туреччина завжди розглядала як геополітичну базу з військової точки зору. Нині з'явилися підстави розглядати це державою економічно розвинутої і стабільної країни, яка розташо-

ві, які можуть негативно позначитися на двосторонніх угодах у цій галузі співробітництва. «Файншпекс» (Індія).

Згідно з новим об'єднаним курсом карбована середня зарплата в СРСР дорівнює п'яти долларам на місяць. У той час як навіть в одній з найбільших східноєвропейських країн — Румунії — вона дорівнює 60 долларів. Якщо радянський педагог обмінює свою місячну зарплату на закінчу валюту і приїде до Великобританії, то не зможе купити навіть квитка для поїздки в метро від аеропорту Хітроу до центру Лондона.

«Інженеридент» (Великобританія).

За останні роки в СРСР з'явилася велика кількість «політичних» партій. Вони об'єднали, культурні, ясно розуміють об-

станови. Залишається поставити собі запитання: чому ж, незважаючи на це, країна не перебуває в стані тотального розпаду? «Журнал де д'манш» (Франція).

Кампанія ідеологічно-політичного виконання в дузі вірності компартії та соціалізму охопила всю китайську армію. 92 відсотки армійських кадрів працівників регулярно відвідують політзаняття. В умовах зміни міжнародних умов та в середині країни необхідно, щоб збройні сили залишалися вірним курсу КПК, чітко зосереджені на себе, що для Китаю неприйнятним багатопартійна система, політичний плюралізм, департизація армії. Світському соціалізму завданню серйозного удару, але це не може порушити історичну тенденцію зміни соціалістичного соціалізму.

«Ізвестия» (КНР).

основно багатьох кіноценаріїв та детективних романів.

## ПІШИТЕ ЛИСТИ...

Знаєте, як нині найбільше захоплення у жителів Південної Африки? Не розваги, не спорт, а... значення навігаторів, що називаються навігаторами через лівистування. У заїжджаних людей навіть складається враження, що «християнська майже вся країна» високооплачувані спеціалісти не дозволяють, молоді й старі, посилають й управління, навіть в'язні порем, при цьому незалежно від расової належності.

Дехто з них вже має не одну «корочку».

А центром цієї навчальної системи є Університет Південної Африки (ЮНІСА), з якого студентам надаються підручники і контрольні завдання (для їх перевірки і рекомендації існує спеціальний штат з 3300 викладачів). За навчання треба платити, але відсоток менше, ніж у знайомих вузах. Курс на ступінь бакалавра розрахований на три роки, проте його можна прохотити і протягом десяти років за неупевненості тут не виганяють. Є й спеціальні програми для магістрів і докторів наук.

## НОВИНКА ДЛЯ РОКЕРІВ

Викоти часу нерівно припадає до того, що доводиться змінювати форми замічних речей. Взятю хоча б той же мотоцикл. Копьє він налегував азіатським воїнам, а тепер — з данимим. Нині ж, кожен існують шанди-трес, рівні, які скла, а двоколісні машини можуть набирати швидкість «далеко за 200», треба пристосовувати себе до цього. От швейцарський дизайнер, рн й розробник таких «бомб» згідно з усіма законами еродичності. Хоча мотоцикл не нагадує лопу, навісті доз новес, проте, напевно, і там форма беззабором стала значимою.

Фотот ТАРС.

## Погляд





# ЦЕ БУЛА ВІЙНА



У країні професійної партійної роботи військова служба була любительською. А війна в сусідній країні називалася «Інтернаціональною допомогою».

Двадцять років — уна історія. 27 грудня 1979 року тихо, без міжнародних консультацій, стверджень, які керували однією шостою, прийняли рішення. Сильні іє там залишилося — нікого дітям, батальон! Цього ми до німці ніколи не з'ясуємо. Офіційна статистика говорить тридцять з половиною тисяч. Ті, хто там був, статистикі не вірять. Бо убивали їхніх товаришів на очах.

Салати. Політик крок'ю наших солдатів правал. Рота Баранського розвідувального батальйону, ана потрапила в засідку Жиними залишилися тільки двоє...

Ці зміни у 1983—1985 роках зробила мінішній співробітник нашої газети, а тоді — фотограф-початківць. Це не диктатива — це історія і називалося це страшним норотним словом — Афган...

Фото Ігоря ТИМЧИШІНА.

Гонорар за матеріали переадресується у Фонд вшанування війни в Афганістані.



## КОРОТКО

Свій шлях розвитку незалежна республіка Узбекистан уже знайшла. Завдяки їй наслідками стане Туреччина, її економічні реформи, які здійснює керівництво протягом останніх десяти років, таку завагу зробив узбецький президент. Парламентарій стверджує, що в дитині нібито немає

Після вчорашньої в невідому закінчилися друга половина роботи з'їзду «Саюдис». А по-чалося вона молитвою й доволі новачком промовою депутата литовської Верховної Ради Євгенія Свєрська. Парламентарій стверджує, що в дитині нібито немає

хорошої молоді, школи та церкви не виконують покладених на них обов'язків, а трохи-трохи конем незалежної держави стали порнографія й алкохолізм.

Після такої своєрідної «розминки» почалося виступи представників районних організацій руху. Саме цієї інформації бракувало в перші два дні з'їзду. Делегати з глибини задивлялися критичували бездіяльність Рад, до них, мовляв, просячись молитися номінальна й гальмує реформи. Всі промови дружно сходилися

на думці, що в таких умовах єдиний порятunek для Литви у зміцненні виконавчої влади. Тобто треба обрати президента. Ного кандидатура ні в кого делегатів не викликала сумніву. «Литва знає ім'я президента» — вигукнули всі вони. — Це Вітаутас Ландсберіс».

Відруге виступи на з'їзді й сам Ландсберіс, до речі, почесний голова «Саюдис». Він окреслив головні напрями діяльності майбутнього президента. Нинішній Голова Верховної Ради вважає, що президент справляв би вирішенню багатьох питань, які через політичні суперечки не вирішує парламент. Йдеться, зокрема, про впровадження податкової системи, збору військових Міністерства охорони краю тощо.

По обіді обговорено й прийнято програму «Саюдис», а також ряд резолюцій. Програма охоплює різні сфери життя і включає розділи: «Держава й політика», «Самоврядування», «Економіка», «Сільське господарство», «Правопорядок і правохорона», «Екологічний розвиток». Багато уваги приділено майбутній конституції та введенню в республіці інституту президентства. Вирішено також, що віднині «Саюдис» стає організаційно політичним силовим, матиме фінансове членство. Делегати відмежувалися як від лівого сил, так і від колишніх агентів та співробітників КДБ.

Наприкінці з'їзду виступив голова ради сейму «Саюдис» Тумалас. За його словами, завдання руху на майбутнє визначені. На черзі — радикальні й конструктивні дії.

Микола СТАНОВИЧ,  
заступник кореспондента  
«Голосу України»  
Вільнюс.

## Дайджест «Дієна»

## «НЕХАЙ КАРБОВАНЕВЬ СПИТЬ У КАРТОННІЙ КОРОБЦІ»

У столиці Литовської республіки, яка поки що єдиною в «зону карбованців», працюють пункти великого обміну валют. Тут камаються обмінати карбованці людей, що приїждять з усією колосальною Радянської Союзу.

Відвідувачі обмінних пунктів не полюбляють себе афішувати, бо вони, за власним визначенням, не єбдні на розум. Мовляв, прочитавши їхню газету та з'ясувавши їхню, знаєшся, єдиний із співбесідників. Але як тільки обіцяють про додержання тисиміні оаержжя, співрозмовники розквітають і багатовзначно шепелють про свої валютні мірляни: «Якщо б я зміг обмінити карбованці на лати, накупив би чого зазвичай, бо ясоі карбованець уіне вимір. Інший містроніи, сувелічно з цього приводу: «Уряд ніколи не дозволить міняти карбованці на лати».

«Один до одного. Карбованці — це одиниця державної карбованці на валюту. Тоді мот заощадиження будуть закінчені від будь-яких економічних копійлях».

Група молоді зніється, що сподівається «зібрати капітал на різниці курсу валют у країнах Балті». Варше півдешевшим курсом закуповують у сусідів, а продають у Ризі. Як визначено експерти, це одне із шляхів надодимини валюти у величезний кількісостях.

Останнім часом пункти обміну валют відкрито в деяких ресторанах, кафе, барів. Такі заклади, що зроблено не випадково, а обмінах індустриї відпочинку заходять аттату й застосовують бізнесменів.

Один із завіздрівських співрозмовників, який собі каже, знаєвсь: «Ет, побував я у Польщі, продав товар, обміняв лат на долари. А коли повернувся зони так знадобилися: мняю по одному й витрочую».

Один розумний перекожий, помітивши, що спробу розплатити деякого щодо цього, підійшов і немов розумляв: «Не слушайте ви їх! Намелоту вам сім мильків гречаної оаки, а який сенс у цьому? Треба працювати, а не займатися брудним мільянідами. Таке зявлять не гідне латиниш. Не що один з опонентів заверещав: «Присядь-присядь!» при соціалізм, а який був сенс? Я не хочу спати в картонній коробці, коли приїде безробітний».

Дінтаре МЕДЕНІС.

## Панорама

# «САЮДІС» СТАВІТЬ НА ПРЕЗИДЕНТА

## Фотофакт



Союз помор. Пішов новий відлік часу. Але багато озем на кшталт цієї старі статті поблизу Кремля ще кагадують про неубічлики. Можливо, неаодозі воік стають мубіжнимі експонатом. А от тієї епохи тоталітаризму в музей ке здеіс. Постійно зєвезють про себе ковоелєкі обібороти та рятівники каро-

дуч, які щомілі ладні започатки порожнечу і по плечях доірляєкі екілати на п'єдестел. Жиріновскі і екіскіс' нкоі являютьують хрестої потюді, запачують демократію постійно і пронозують трето сейтую яїну, якщо але не підємо за кнани. Але номун-шоівністі даємо не єспізнєкіє на поїзді історії, а злієст іх авієлі на ринку ідеї ке єєртій і шєлєа».

## НЕЗАПЛАНОВАНІ КАНІКУЛИ КИРГІЗЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ

Схоже, що Киргизія доведеться стрибнути з нинішнього у XIX столітті. Адже на черговій сесії Верховної Ради республіки вирішено завантажити місцеві підприємства виробничим брижком, пугітв та кінської упряжі.

Такий крок парламентарії змущені були зробити в серйозній економічній ситуації. Дедалі важче ними продовжують виробничоті старої техніки, зокрема для сільського господарства, не навчаючи виходу про освоєння валют. Це зумовлено хронічним недопостачанням комплектуючих з республіки колишнього Союзу, а також здебільшого скромним характером киргизької економіки.

Це лише один з аспектів загальної ситуації в республіці, яку на сесії визнають катастрофічною. Рівень національного доходу протягом минулого року зменшився на п'ять відсотків. Дефіцит державного бюджету кінці перевищує шість мільярдів карбованців.

Постала гостра проблема із постачанням ліками. Єдиний в Киргизії фармацевтичний завод виробляє всього три відсотки продукції, яку потребують республіка. Не наразній стан і з забезпеченням населення продовольством та товарами широкого асортименту. Тільки випуск торгівлі передбачено збільшити на 15 відсотків.

Але, опинившись перед проблемою найгрішнішого акценту, киргизькі депутати знайшли вихід. Зв'язалися на постійну відсутність на сесії президента Акаєва (то він в Ашгабаді, то він в Алма-Аті, а тепер завантажений роботою на «зовнішньому фронті» у Туреччині), вони вирішили оголошити, перерву Сесія відновить свою роботу в другій половині січня. Ну, а на ній, як очікується, доведеться розглянути близько сорока важливих питань.

Евген СЕНЕНКО,  
заступник кореспондента  
«Голосу України»  
Вільнюс.

Грошову реформу в Естонії відбудеться, мовляв, у першій половині 1992 року, повідомляють у Таллінні президент естонського банку Каллас. На його думку, в разі здійснення реформи ка інфляція стаде економічної кризи національної валюти — крона — знизилася б навісі ж інфляція як і карбованець.

Великомасштабну акцію з метою скорочення апарату державних структур розпочав в Таджикистані. Першим активно підключився до неї президент Набієв, наказавши скоротити власний апарат на 40 відсотків.

Невдовзі й Киргизія матиме республіканський газетар. В указі, який підписав Аскар Акаєв, сказано, що частини газетарі створюються відповідно до Декларації про державну незалежність Республіки Киргизстан і що їх метою є «створення безклієч республіки як суверенної держави».

Пакет указів щодо частин Радянської Армії, розташованих на території Вірменії, видав президент Ерапет Маргарян. На відміну від інших республік Закавказзя він не признає себе іх головнокомандуючим і не оголосив про націоналізацію зброї й техніки. Навпаки, вінконачує Вірменії тіснє співпрацювати з військовими командирами. Спеціальні уповноважені від уряду вірменії ватмуть питання матеріально-технічного забезпечення частин, відкочувати за соціально захищеність військослужбовців та за охорону армійського майна.

Голова Верховної Ради Білорусі Шумкевич відмовився від державного особняка із сауною, кінозалом і більярдом. Він вирішив працювати рігді години відпочинку на невеликій ділці, яку збудував власним рукам, ще працює в білоруському університеті.

Близько 200—220 тисяч безробітних, тобто 8—10 відсотків усієї кількості працездатних, налічуютьсється у Литві наприкінці 1992 року. Приблизно 150 тисячам з них доведеться виплачувати допомогу у зв'язку з безробіттям. Троє по повідомлю предстваних бірж праці литовське міністерство соціального забезпечення.





Михайло ГРУШЕВСЬКИЙ

**Н**ЕДАВНО одна з перших українських «благодійкиних» газет («Нове Время», Ілюстров. додаток від 4.(17). 11 1908 р.), користуючись з зброєних пресі полонених, уважала за час розпівстих і виходила стару газету «Юридичній літературі» добре звісну, але для широкої публіки призвану не тільки шлюб дарить Єлизавити з відомим П'юліоубенцем, косяком з села Лемешівки, а й розум Розумів, потім називаним Розумовським.

[illegible]

занія Ц до Розумовських в  
було дійсно шире і правдо-  
Десь в р. 1801, влітку, «Кай-  
чача» в свій потягу в одній  
з своїх сільських резиденцій.  
(Відомості про це зібрані в  
книзі Васильковського «Семей-  
ство, 1801-1808», С. 10-11,  
т. I, Спб. 1880). Від то-  
часу аж до своєї смерті вона  
жила з Розумовськими в  
також з своєю ласкою і  
приязнню, а в 1808 році, по  
свіданні, вмерла і по корот-  
кій перерві на престол за-  
сила цариця Катерина. По-  
фаворит Орлов чи його пра-  
тизани задумали відгородити  
для себе цей прецедент і про-  
понували царю, аби за при-  
кладом Єлизавети обвиня-  
лася з Орловим, а графиня  
отповдала фамілією, аде, а  
цариця Катерина Катерина  
і щоб роз'яснити з тим пре-  
цедентом.

каницлера. Катерина з задоволенням сказала: «Ми од-ного разу розуміємо: тайного шлюбного не було, хоч би для задоволення боязкої совісті. Поголодні про це були мені завжди противні. Чесний старий упередив мої заміри — але я і сподівалася цього, значок українське самовідра-чення» (впочетний старик предупредил меня, но я ожидала этого, от собственного малороссійскаго самоутверже-ния).

[illegible]

— не переославив від тих часів диявулати світ своєю «самочерпненим», з яким вони тупилися на ланах російської культури й політики, старанно уважачим на новий рух буржуазного ілюзізму. (Урава ставали епізодом у Розумовського як «тип мислення малоросійського», як він собі його представляв).

З моїх власних спогадів насувається мій один маленький епізод — досить дрібний, але інтересний особисто, в тімчас як прояв того загального, стихійного українського «самочерпненим».

[illegible]

Чоловік слабше вховакий політично, певне, зараз би пояснив приставу, що ті збірники не мають нічого підозрливого, що люди сходяться на співакня пісень з дружок-ваних нот і тільки. Але Юркевич поступив не так. Окриво що, думаю собі, на те пішло! І найближчої п'ятниці, як хлопці походилися, кажу їм: «Годі, хлопці, прийшло нашому співу кінцись, більше у мене не сходяться!». І від того часу більше в мене не сходяться.

[illegible]

гося «самі  
 вони далі :  
 ють себе «с  
 росянам  
 , так стара  
 ку ниву, і  
 до розпуки  
 кого «зако  
 рія», не а  
 тися. Спра  
 наших час  
 фович, хго  
 трусили б  
 арешту «п  
 тичательно  
 емом мал  
 ратизме».  
 А що з

нія виходити  
одним з ос  
ська «Гро  
вступкий с  
світня роб  
Україні) і  
народні в  
тербурзі,  
з краси  
останні  
ків гарної  
зовсім не  
час збірок  
но й все  
видаватися  
зети. Та  
нема, «  
теж, — п  
ті тільки  
та «Громи

все ікше.  
Чути, по-  
щправ,  
світі»  
а друга  
заснувал  
вітину  
шу не з  
як вона  
гої, то т  
звістки.  
членів д  
ти друго

Газета  
тичі ін  
чу част  
спільно  
багато л  
тягнуть  
до куль  
ких зве  
кликно  
боти,  
рішнів  
рячий ч  
України  
ви вагу

Це спам'ятаю маса нічого дільтурно той гар риевно: ий ния сійської освѣти, то не пал своє аже вни з украї при тім лі не бе, або ся за «україн хі не Давниш лися в своє укн то щос кій ния можли аським і инш иально бильни зросла бильни перед своєю хто в ії без ці час «удивл верже



...влада дів-  
...менти про-  
...и Розумо-  
...у висланий-  
... канцлер,  
... цього доку-  
... під тою  
... мавляв, Ка-  
... до своєї  
... Розу-  
... «импе-  
...» і для  
... Савзаветою.  
... що цю іс-  
... куди во-  
... канцлера ді-  
... і прочита-  
... не ка-  
... іх на  
... і тоді  
... цацині  
... про  
... Він, мов-  
... більше, як  
... сугою ца-  
... якого во-  
... своїми  
... але ні-  
... ними не  
... цацині про-  
... але не  
... Оде-  
... реліцію від

уки, покладалася й тепер на це, що українці на даний привітальний знак не залишать «отвергнутися» самих себе, своїх прав і традицій, коли заразом це посолоднить їм це відповідним виглядом на кар'єру й мастковим придбання. Одним словом, що «желанне к чинам н особливко жалованью», як висловилася цариця, переможе українські «умоначертання прежних времен», національні й політичні традиції й змагання.

І не помилилася. Українська суспільність дійсно виявила ще раз «свойственное малороссам самоотвержение», а гарячі голови, що мали про опозицію, про боротьбу або вмішання чужих держав (як кружок Капініста, що вивав був його з запистаннями до пруського правительства), zostалися при тих мріях, не підтримали загально. Правительство цариці Катерини та її наступників старанно плакло далі цю дороготину для нього прикмету української суспільності, й українці — в масі беручи

лом начальства, Юркевич, подібно як обережні герої Щедрина, уважав за потрібне піддержувати знівчомства з різними чинами поліції, для безпечності. І от зустрівшись одного гарного дня в готелі «Древняя Русь» навпроти святої Софії з приством своєї частини, запросив його до компанії, й почали пити, не знаю вже за що. Коли пристав дещо «угобився», перевів розмову з предмету теоретичних на більше персональних, і здобровий го-стинності Юркевича, повів з ним таку більше-менше розмову:

— Хороший ви чоловік, Андрій Данилович, а мешкаєте в такім підозрілім домі!

— Як підозрілім? — питає Юркевич. — Та ж там все люди спокійні і порядні мешкають.

— Так, так, — каже пристав, — тільки там щоп'ятиці відбуваються якісь підозрілі збори, буває маса студентів, і я якраз маю порушення вислідити це.

— Коли це він сказав, — оповідав Юркевич, — я зараз зрозумів, що то він про мої співескі зібрання говорить.

гось «самоопределенія», а вони далі з усіх сил заявляють себе «свойственным малороссам самоотвержением» і так старанно орють російську ниву, що начальство аж до розпукі доходить від такого «закоренелого лицемерія», не знаючи, кого вцепитися. Справді, якби дожив до наших часів Михайло Юркевич, хтозна чи й його не трусилби б і не всадили до арешту «по подозрению в тщательном и упорно скрываемом малороссийском сепаратизме».

А що з того самоотверження виходить, про це лише в одному з останніх чисел київської «Громадська Думка» у вступній статті (ч. 35). «Просвітня робота (на російській Україні) припинилася. Наші народні видавництва (в Петербурзі, в Києві) притхли; з красні писемей і за останні кілька едруків гарного старого і кілька зовсім неінтересних у наш час збірков нового; тільки одно й веселить, що почали видаватися нашою мовою газети. Та вже «Хлібороба» нема, «Народньої Справи» теж, — поки можна говорити тільки про «Рідний Край» та «Громадську Думку» —

Треба пам'ятати, що не тільки культурна робота в теперішнім часі має «велику політичну вагу», а ще й більшу політичну вагу і всяку іншу має і матиме її брак. Заборона українського слова кожної хвилі готова упасти — і в якій тоді світлість покаже себе наша Україна? Досі все складано на заборони: мовляв, мали б українці й те й се, коли б не заборонили і наукових виднів, і популярної літератури й ідейної белетристики і перекладів, і виднів для дітей, і підручників шкільних і всякої всьчини. Але як заборона упаде й не буде виходити ані наукових виднів, ані серйозної белетристики, ані путячої літератури для народу, ані книжок для науки в тих українських школах, яких українська суспільність тепер добивається? Неупереджені люди готові тепер вірити, що українці у їх змаганнях до своєї національної культурної роботи затримують тільки перешкоди з сторони російського уряду, що зняли ті перешкоди — й зразу бунне робота тих прихованих національних сил, широко розвинеться національна культура. Але як в дійсності не бунне, а почне гліти і шипіти, як мокре горить? Як українська суспільність далі буде мандрувати пробитими й протоптаними по правительством, російським указним шляхом, буде далі розвивати «не тожко за страх, но и за совесть» російську культуру, а на «українську ниву» будуть падати тільки відпадки та недоїдки. Замість солідної роботи, яка б відповідала сучасним культурним вимогам, будуть на ній пробалятися самими лише різними «пробами пера от гусиного крыла», різною мізерією, робленою в тім переконанні, що для українців і то буде добре — що тоді?

Прикро й подумати, бо було б це страшним моральним ударом, який би міг незмірно скомпрометувати українство в очах чужих і в очах інертної більшості самих своїх, здискредитувати всі домагання і жадання, які ставилися українцями чи то в сфері культурній чи то в питаннях політичних, та привалити українське питання тяжким каменем, тяжчим, може, від усяких репресій! Хто схоче слухати в такім разі оправдань і висновків, що історичні обставини, в яких протягом століть жив український народ, ослабили в нім національні почуття, національні змагання, що їм треба дати віджити, відійти, щоб вернулися їх нормальні функції, як лікарської гімнастики, вправним уживанням приводять до нормального стану занедбаний, напівпаровозований орган? У кожного хворого можна пояснити й вивести з причин повні нтуральних його хворобу; але коли певна одиниця замість боронити свої познці в боротьбі за існування, в критичний момент кладеться до шпиталю — хто візьметься боронити для неї її обліжену позицію? Зважати на чужу великодушність, на чужу піддержку ніколи не вільно, і тому українському громадянству треба дуже поважно задуматися над такими можливостями. Тому нинішній брак культурної роботи на російській Україні в дійсності представляється в далеко небезпечнішій світлі, ніж комусь може здаватися, а відповідне виступлення українства в хвилі, коли спадуть з нього заборони, має далеко більше значення, ніж це здається на перший побіжний погляд.

Українські органи повинні звертати на це велику увагу. 1906, лютий.

**МАЛЕ ПІДПРИЄМСТВО «АСІ»**  
Поставляє, адаптує, впроваджує, забезпечує гарантійне обслуговування:  
1. Інтегровану АСЮ «БЕТА-БАЗА» на основі OPEN ACCESS-11 для підприємств до 3000 робітників — комплекс АРМ на базі мереж персональних комп'ютерів типу IBM PC; підготовка виробництва; планово-економічні розрахунки; керування поставанням, виробництвом та збутом; бухгалтерський облік.  
Системи впроваджуються на ряді підприємств Вінницької та Псковської областей;  
2. Інтегрований пакет OPEN ACCESS-11; розроблений фірмою Software Products International (США) та русифікований спеціалістами ІПІАН та СП «Інтерсофт» (м. Моск-

**Пресса возрождающего делового мира не**  
Принимаются предложения по размещению рекламы в любых периодических изданиях Дальневосточного региона.  
Подробную информацию об изданиях и рекламных расценках можно получить у представителя в Киеве по тел.: 441-82-41.  
Смешанное товарищество «Статус» [совместно с Обществом украинской культуры г. Владивостока].

**Японские легковые авто**  
а также запасные ч  
предприятиям и частн  
фирма из  
Автомобили снабжены комплектом инстру-  
ментов, запасным колесом, прошли предпро-  
дажную подготовку в Японии. Год выпуска на  
ваш выбор, не ранее 1983 года. Доставка за-  
казчику силами поставщика в двухмесячный  
срок после оплаты. Цена от 1600 долларов  
США за автомобиль и выше в зависимости  
от марки, вида двигателя, года выпуска (при-  
мер: в/м «Тойота-краун» супер-салон, 1984  
выпуска, объем двигателя 2000 см<sup>3</sup>, цена —  
2220 долларов, кондиционер, магнитофон).  
В завне на зпчвчвн необходимо указывать  
Марку и модель автомобиля, включая бук-  
венно-цифровой индекс;  
год выпуска автомобиля;  
точное наименование детали;  
необходимое количество каждого наимено-  
вания;

**MINOLTA**  
**TRADING UK**  
**ВЕСЕЛО**  
**РІЗДВ**  
СП «Мінолта—Трейдінг—Укр  
запрошує до своїх магазинів на  
традиційний розпродаж різдв  
ЗНИЖЕНИМИ ЦІНАМИ! Вам пр  
високоякісні товари японського  
західноєвропейського виробни  
Оплата — у вільно конвертован

ГРУШЕВСЬКИЙ

# АМОЗРЕЧЕННЯ МАЛОРОСІЯН

...на з задо-  
... «Ми од-  
... тайного  
... бач би для  
... совісті.  
... були мені  
... Чесний  
... замри —  
... цього,  
... самовідре-  
... старик  
... но я ожи-  
... ственного  
... самоотверже-

— не переставали від тих часів дивувати світ своїм «самоотверженням», з яким вони трудилися на ланах російської культури й політики, старанно уважаючи на кожний рух бюрократичного палля. (Уваров оповідав епізод про Розумовського як «тип мыслящего малороссина», як він собі його представляв).

З моїх власних спогадів насувається мені один маленький епізод — досить дрібний, але інтересний — не особами, а тільки як прояв того загального, стихійного українського «самоотверження».

В київській громаді 1870—90 рр. дуже знаною і популярною фігурою був Андрій Данилович Юркевич, молодший брат філософа Памфила Юркевича, замальованого в Нечуєвих Хмарах (під іменем Дашкевича). Він був учителем 11-ї гімназії, де вчив класичної філології, а потім довго жив у Києві на пенсії. У своїх учнів він лишав по собі як надлішню пам'ять, був чоловік дуже добрий, симпатичний, чесний і «щирий українець». Був то пережиток запорожця, з різними міражами і курйозами вдачі й жив собі по-запорозьки, самітньо, тільки що не в курені, а в офіцинах старо-світського, як і свм він, до-му Курдюмових на Нижній Володимирівській. Як багато інших «щирих українців», був українцем вповні платонічним; казав, що своїм завданням уважає піддавати ідеї й темі людям, що працюють в українській науці, сам же звичайно не робив нічого. Одна тільки сфера, де його українство проявляло себе активніше, була українська пісня. Він надзвичайно любив український спів і давніше громадяв навколо себе співаків-аматорів, особливо зпомік молодіжці, що збиралася раз на тиждень в його козацький курені в глибині Курдюмівського подвір'я, й співали. Але й це урвалось. Твердо пам'ятаючи, як добрий горожанин, що живе він на світі виключно за дозво-

Чоловік слабше вихований політично, певне, зараз би пояснив приставу, що ті зібрання не мають нічого підозрілого, що люди сходяться на співання пісень з друкованих і тільки. Але Юркевич поступив не так. Он воно що, думаю собі, на те пішло! І найближчої п'ятниці, як хлопці посходилися, кажу їм: «Годі, хлопці, прийшов нашому співу кінець, більше у мене не сходиться!» І від того часу більше в мене не сходилися.

«Почтений старик предудредил мене, но я ожидал сего от свойственного малороссинам самоотвержения», — міг би сказати поліцейстер міста Києва. Юркевич упередив заміри начальства, як старий козак Розумовський, і також не зрадив «свойственному малороссинам самоотвержению», позбавивши себе найбільшої і єдиної властиво утіхи свого самітнього життя, тільки тому, що вона здалася підозрілою київській поліції. Правда, Юркевич оповідав цю історію з наміром показати, як то він піддував поліцію; вона лише збралася вислідити зібрання, а він їх узяв і скасував. Я сильно підозріваю, що й Розумовський, палячи свої документи, не був свободний від тої ж злорядності, з якою й сучасні покоління українців залізали в найдавший кут печі й умивши собі руки з усякою політики, думали про всяку власть: «Шукаєш український сепаратизм, ну і шукай! Чорт-батька знайдеши!». Вправді це трохи нагадувало популярний анекдот про того «хохла», якому проворний москаль казав заплатити за те, що личив «царських галок» на московські дзвіниці, а «хохол», платячи без виміток цю кару, ловко «надув москаля», пригнавши замість 500 галок лише до 200. Але «хитрі малоросія» цієї оборотної сторони не помічали, не помічають і далі, безпардонно «надувають» начальство. Воно сподівається від них в теперішніх часах, коли не то що живі, а й мерзві заворушилися, яко-

все інше, про що доводилося чути, по що не ризикує. Щоправда, у нас «Просвіти» — одна канцелярська, а друга — одеська, обидві заснувалися недавно з просвітньою метою. Та про першу не знаємо нічого, що та як вона робить, а що до другої, то тут зовсім невеселі звістки. Уже одна частина членів друку по газетах про ти другої.

Газета констатує, що політичні інтереси захопили значну частину української суспільності, але попри неї є багато людей, яких інтереси тягнуть не до політичної, а до культурної роботи, й до них звертається газета з закликом до просвітньої роботи, зауважи, що «еперішній моменті, під сей гарячий час» така робота для України має велику політичну вагу.

Це справедливо. Але треба пам'ятати і про те, що велика маса українців, не даючи нічого для просвітньої чи культурної роботи, і тепер, «під той гарячий час», «самоотверженно» працює на культурній ниві російській, для російської науки, літератури, освіти, публіцистики і т. д. І то не лише люди, що в запалі свого «самоотверження» вже виреклися всякої зв'язі з українством, але й такі, що при тім не переставали й далі не переставали уважатися за «щирих українців», «українських патріотів», трохи не «героїв українства». Давніше вони виправдовувалися ворожими намірами на все українське, неможливістю цього робити на українській ниві. Тепер як-не-як, а можливість вповні звиклої, всяким нвчільством вищим і нижчим толеровано і національної роботи незмірно побільшилася. І разом з тим зросла в ній потреба, та побільшилася відповідальність перед своїм народом, перед своєю суспільністю всіх тих, хто «во время лютое» лишив її без помічі, хто пересидів ці часи на печі або далі й «удивляв мир своїм самоотверженням».





## СЕРЕДА

1 СІЧНЯ  
ПРОГРАМА УТ—1

ПРОГРАМА ЦТ-2 1 УТ-  
8.00 Гімнастика.  
8.15 Час ділових людей.  
9.15 Візетка картка. Частини

3.30 Танці, танці, такці.  
4.00 Гіганти рок-н-ролу.  
ПРОГРАМА ЦТ-2 І У  
8.00 Гімністична.

—2.  
18.20 Уолт Дісней пра  
19.10 Прем'єра худож  
фільму «Міські по  
саріа.  
20.45 Релігійна драма

19.30 Телебачері Ікфрмуе\*.  
20.00 Вісті.  
20.20 Художній фільм «Роман  
східному експресі». (США).  
21.55 П'ята ноласо.  
22.55 Реклама.  
23.00 Вісті.  
23.20 П'ята ноласо. Продовжан  
0.05 Тиша № 9.

---

\* Передачі пі програми УТ.  
У програмах телебаччннл  
мні змін. Ствїжї за щоденн  
повідомленнїмї днїторї тїл

20.00 Вісті.  
20.30 СКВ.  
20.45 «Різдво одikkoї м  
Художньої фільм.  
21.10 Навколо сміху а Ц  
ному будккку актора.  
22.55 Реклема.  
23.00 Вісті.  
23.30 Пісннкч вернісак-92  
23.50 ПОЗДОРОВЛЕННЯ  
СЬКОМУ НАРОДОВИ  
ЗІДЕНТА УКРАЇНИ Л. А  
ЧУКА\*.  
24.00 Мелодік програм

ний шлях». «Постскриптум»  
17.10 Вінок срібного ві  
17.30 «По циганських  
ра Дематра». Фільм  
18.30 Науково-популяр  
«Українське бароко»  
19.00 Пісанийк аеріса  
20.20 TV-шанс\*.  
20.15 «Ца чудовае жит  
кій Фільм» (США).  
22.55 Реклама.  
23.00 Вісті.  
23.30 «Синій серп»



